

poslovno informativni časopis za podjetnike

kažipot

junij 1998
številka

06

ljubljska banka

Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana

Kažipot po vsebini

vedeti

Marko Voljč **1** Evro in Slovenija
Konkurenca vsak dan bližja

Marija Petek **6** Divizija za globalne storitve podjetjem
Storitve s pozitivnimi učinki

Izvršni direktor Jože Gašper Filiplič vodi del banke, kjer opravljajo bančno finančne storitve za srednja in velika podjetja ter javni sektor, vključno z zbiranjem depozitov, financiranjem tekočega poslovanja, projektnim financiranjem in investicijskim bančništvom.

Janez Saje **8** Tečajna politika:
v rokah centralne banke

Saša Hrovatin - Ribaš **2** Nekateri pravni vidiki uvedbe nove valute
Od ekuja do evra

Evro prinaša tudi številne pravne dileme, ki jih bo Slovenija in slovensko bančništvo moralo rešiti pred uvedbo nove valute.

Mag. Romana Drobnič,
Katja Šemrov, Anči Janežič

4 Evro, kako v praksi?
Poslovanje z dvema valutama

Zvezdana Kompara **7** Reforma plačilnega sistema
Priprave v NLB

Vlado Jančič **9** Trg kapitala
Igra za dobre živce

Prof. dr. Franjo Štiblar **10** Gospodarska gibanja in pogoji gospodarjenja
Neizkoriščena priložnost v 1997

Jernej Doles **13** Terminsko trgovanje
Zaščita pred valutnimi tveganji

Od aprila nov izvedeni fin. instrument - sintetični terminski posel.

Brane Gregorc **14** Trimesečne zakladne menice
Varen kratkoročen vrednostni papir

Andrej Vodušek **17** Priprave na leto 2000
V čem je problem leta 00 in kako je nastal?

Marija Petek **11** Povezovanje NLB z Zavarovalnico Triglav in Concordio
Zavarovanje prek vašega komercialista

Marija Petek **12** Podružnica Maribor
Gospodarski interes je nad lokalnim

Nelida Turk **15** Posojilo iz sklada rizičnega kapitala
Majhna rdeča kapsula z veliko močjo

Savo Dinjaški **16** Javnomenjska raziskava
Visok ugled NLB

Raziskava ugleda, kakovosti storitev in tržnega položaja slovenskih bank ugotavlja nadpovprečno poznavanost in ugled NLB.

Poslovno informativni časopis
NLB Kažipot izdaja Nova
Ljubljanska banka, d. d.,
Ljubljana, Trg republike 2, 1520
Ljubljana.

Glavni urednik: Boris Zakrajšek.
Odgovorni urednik: Jože Gašper
Filiplič.

Namestnik odgovornega
urednika: Savo Dinjaški.

Redakcija: Marija Petek.

Člani uredniškega odbora: Ana
Bandelj, Zvezdana Kompara,
Marjana Konstantin, Maruša
Kosovinc Dragonja, Milan
Marinič, Ivan Rudolf, Janez Saje,
Peter Velkavrh.

Lektoriranje: Neva Šolinc.

Produkcija: Sektor za odnose z
javnostmi NLB.

Oblikovalska zasnova: Studio id,
Ljubljana.

Naslovnica: Tomaž Judnič.

Fotografije: Borut Krajnc, Goran
Bertok.

Grafična priprava: Multigraf,
d.o.o., Ljubljana.

Tisk: Tiskarna Dan, d.o.o.,
Ljubljana.

Naklada: 15000 izvodov.

Brezplačno.

Prihodnja številka Kažipota izide
septembra 1998.

Po mnenju Ministrstva za kulturo
spada časopis NLB Kažipot med
izdelke, za katere se plačuje
davek od prometa proizvodov po
stopnji 5 odstotkov.

Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana.

poznati

znati

uspeti

Evro in Slovenija

Konkurenca vsak dan bližja

Mag. Marko Voljč

Evro bo nekoč tudi naše plačilno sredstvo. Odločitev o vstopu Slovenije v Evropsko unijo in Evropsko ekonomsko in monetarno unijo je sprejeta, na državni ravni mora Slovenija izpolniti še tako imenovane maastrichtske referenčne kriterije, torej pogoje za obvladovanje trdnosti in konkurenčnosti na trgu Evropske unije na finančnem in fiskalnem področju. Eden od pogojev je zagotovitev prostega trga kapitala.

Banke bodo morale novi valuti prilagoditi številna področja dela. V NLB budno spremljamo razprave in odločitve o uvedbi evra in prepričan sem, da bomo dobro pripravljeni pričakali 1. januar 1999. Tako podjetjem kot posameznikom bomo ponudili ves potreben servis. V vmesnem obdobju bosta strankam NLB na voljo dve možnosti: da poslujejo v nacionalni valuti članic EMU ali v evru. Naše stranke bodo imele do ukinitve nacionalnih valut torej enake možnosti izbire kot državljani EMU.

Bančno poslovanje bo glede na valutno izpostavljenost zaradi uvedbe evra poenoteno, poenostavljeno in manj rizično kot je bilo doslej. Kljub uvedbi evra pa je glede na sedanje kazalce pričakovati, da bomo Slovenci še zaupali tolarju. Zaupanje bo izrazitejše, če bo inflacija nižja, če bodo finančni izkazi kazali, da finančni sistem deluje varno, transparentno in da nudi kakovostne storitve domačim strankam, tako varčevalcem kot tistim, ki potrebujejo druge bančne storitve.

Pričakovati je, da z uvedbo evra in EMU ter z vse tesnejšim in intenzivnejšim približevanjem Slovenije Evropski uniji postaja relativna teža tolarja vedno manjša. Kljub temu pa ni pričakovati, da bi bil zaradi tega ugled tolarja kakorkoli ogrožen. Prihaja obdobje, ko se bo tolar - ki je v zadnjih sedmih letih iz nič dosegel tako rekoč spektakularni ugled in je spoštovana valuta slovenskih varčevalcev - počasi umikal pred evrom. Nova valuta bo kmalu igrala pomembnejšo vlogo kot jo ima sedaj nemška marka. Postopoma bo evro prevzel dominantno vlogo ne samo glede na valute, ki bodo ostale zunaj EMU vsaj v naslednjem obdobju, ampak bo postajal vse pomembnejši tudi glede na zaenkrat dominantno valuto v svetovni trgovini - ameriški dolar. Z evrom bo dolar dobil prvega resnega konkurenta v tem stoletju, menjalna razmerja med tema valutama pa bodo odločala o glavnih trendih v svetovni ekonomiji.

Uvedba evra je v primerjavi s pričakovanim prihodom prostega pretoka kapitala lahka naloga za banko. Obsežnejše in dolgotrajnejše priprave Nove Ljubljanske banke na prihajajočo konkurenco v banki potekajo že več let. Prve uspešne povezave smo uresničili z zavarovalniškim sektorjem, poteka pa uresničevanje nekaterih poslovnih potez, ki bodo Novi Ljubljanski banki omogočile, da bo ob evru uspešno pričakala tudi evropsko konkurenco.

Mag. Marko Voljč, predsednik Uprave Nove Ljubljanske banke

Od ekuja do evra

Saša Hrovatin - Ribaš

Osnovo za vzpostavitev pravnega sistema v zvezi z uvajanjem enotne evropske valute predstavlja Maastrichtska pogodba iz leta 1992, ki je predvidela ustanovitev denarne unije do konca tega stoletja. Pogodbo so ratificirale vse članice Evropske unije in je začela veljati 1. novembra 1993. Ta pogodba je del načrta ustanovitve ekonomske in denarne unije, kar je bil poglavitni cilj Evropske skupnosti že pred četrto stoletja.

Maastrichtska pogodba predvideva ustanovitev denarne unije v treh stopnjah. Prva stopnja se je začela 1. julija 1990 s sprostitvijo pretoka kapitala. Druga stopnja se je začela 1. januarja 1994 z ustanovitvijo Evropskega denarnega instituta (EMI). Njegova naloga je krepitev sodelovanja med posameznimi nacionalnimi centralnimi bankami držav članic Evropske unije zaradi priprav na izvedbo tretje stopnje Evropske denarne unije. Tretja stopnja se bo pričela 1. januarja 1999.

Nekatere določbe Maastrichtske pogodbe ter tehnična vprašanja uvedbe nove valute so bila dodelana na zasedanju Sveta evropske unije v Madridu 15. in 16. decembra 1995 v t. i. Zeleni listini o praktičnih rešitvah uvedbe enotne valute (Green paper on the practical arrangements for the introduction of the single currency). V tej listini sta bili sprejeti dve pomembni odločitvi: ime enotne (skupne) valute bo evro in enotna (skupna) valuta bo uvedena postopoma v treh stopnjah:

- prva stopnja uvedbe evra se je pričela 2. maja 1998, ko je Evropski parlament potrdil države, ki bodo v prvem krogu vključene v EMU, določene so bile sledeče države: Belgija, Francija, Avstrija, Luksemburg, Italija, Nemčija, Španija, Portugalska, Finska, Nizozemska, Irska;
- druga stopnja se bo pričela 1. januarja 1999, ko bo evro uveden kot knjižni denar, nepreklicno fiksirana bodo bilateralna razmerja med evrom in nacionalnimi valutami; nacionalne valute bodo poleg evra ostale še naprej v veljavi;
- tretja stopnja se prične 1. januarja 2002 in se konča najpozneje v šestih mesecih. Evro bankovci in kovanci pridejo v obtok, nacionalni bankovci in kovanci pa ostanejo zakonito plačilno sredstvo v matičnih državah najdlje do zaključka te stopnje.

Podrobnejše opredelitve nekaterih določb Maastrichtske pogodbe so podane v dveh uredbah Sveta evropske unije:

Evro prinaša ob spremembah v finančnem poslovanju na trgih članic Evropske ekonomske in monetarne unije, prilagojenem ustrezni valutni spremembi, in razumevanju odnosov med članicami tudi številne pravne dileme, ki jih bo Slovenija in slovensko bančništvo moralo rešiti pred uvedbo nove valute.

Uredba o uvedbi evra (Council Regulation on the Introduction of the Euro; objavljena v O.J. C No.236 z 2. 8. 1997) določa, da evro postane s 1. januarjem 1999 enotna valuta članic evropske denarne unije. Evro bo razdeljen na 100 centov. V prehodnem obdobju od 1. januarja 1999 do 31. decembra 2001 bo evro izražen tudi v nacionalnih valutah glede na menjalne tečaje, kar pomeni, da se bo poslovanje v prehodnem obdobju odvijalo tako v nacionalni valuti kot v evru. 31. decembra 2001 bodo prenehale veljati posamezne nacionalne valute članic denarne unije. Bankovci in kovanci nacionalnih valut bodo lahko ostali v obtoku še največ šest mesecev, tj. največ do 30. junija 2002.

Uredba o določenih klavzulah v zvezi z uvedbo evra (Council Regulation on the some Provisions relating on the Introduction of the Euro; objavljena v O.J. L No.162), je pričela veljati 20. junija 1997. Vsebuje določbe o zamenjavi ekuja z evrom, o kontinuiteti pravnih institutov ter o drugih zadevah (menjalni tečaji, zaokroževanje).

Pravni problemi

Omenjeni uredbi dopuščata v prehodnem obdobju uporabo več različnih valut hkrati. V zvezi s tem se postavlja vrsta vprašanj, tudi pravnih. Navajam samo nekatere.

Spodaj navedeno velja samo za članice Evropske unije, ne pa tudi za ostale države. To je bil razlog, da so nekatere druge države že sprejele ustrezne zakone s podobno vsebino (npr. državi New York in Illinois). Republika Slovenija ne namerava pripraviti ustreznih zakonskih ali podzakonskih predpisov, kot sta javno že izrazili tako vlada kot Banka Slovenije. Kot ocenjuje Banka Slovenije, "...velikih sprememb in problemov uvedba evra v Sloveniji ne bo povzročila, saj smiselno pomeni le uvajanje nove valute v plačilni promet s tujino in ne zamenjave domače valute, kot to velja za države članice EU."

Nova Ljubljanska banka mora torej sama proučiti in pripraviti vse potrebno, da bo obstoječe pogodbene odnose uredila v obojestransko korist pogodbenih strank.

Plačila v prehodnem obdobju

Na področju pogodbenega prava bomo imeli opraviti s pogodbami, ki bodo ostale nominirane v nacionalni valuti, in pogodbami, ki bodo denominirane v evru. V prehodnem

obdobju bo veljalo pravilo "brez prisile, brez prepovedi", kar pomeni, da v prehodnem obdobju nobene pogodbene stranke ne bo mogoče prisiliti k uporabi evra. V zvezi z izpolnitvijo denarnih pogodbenih obveznosti iz teh pogodb, zlasti, ko se izpolnitev opravi s plačilom določenega denarnega zneska, pa se postavlja sledeče vprašanje: ali dolžnik plača svojo obveznost v valuti, ki je bila dogovorjena s pogodbo (nacionalna valuta) ali jo plača v evru. Nadalje, ali so banke dolžne, da v tem obdobju konvertirajo plačila iz nacionalnih valut v evro ali ne.

V primerih, kjer pogodba določa plačilo v nacionalni valuti (npr. plačilo v DEM), se bo (praviloma) plačilo tudi v prehodnem obdobju izvrševalo v isti valuti, če se pogodbeni stranki

Dejstvo je, da nadomestitev osnovne valute z evrom ne bo vplivala na obstoj samih pogodb, s tem pa na višino, obseg pravic in obveznosti pogodbenih strank. Vsekakor pa bo potrebna prilagoditev posameznih pogodbenih klavzul, tudi v pogodbah s slovenskimi subjekti.

ne bosta dogovorili drugače. Če bo ena izmed pogodbenih strank banka kot upnik, bo dolžnik lahko sam izbral in plačal ali v isti (nacionalni) valuti ali v evru. Če bo dolžnik izbral evro, bo banka zavezana plačani znesek konvertirati iz evra v nacionalno valuto po fiksnem tečaju.

Primer: če dolg znaša 100 DEM in je plačilni kraj bančni račun v Frankfurtu, je dolg lahko plačan bodisi v DEM bodisi v evru. Če je

dolg plačan v evru, bo banka opravila konverzijo iz evra v DEM, nato izvedla plačilo v dobro računa za DEM.

Kontinuiteta pogodb

Uvedba evra (zamenjava nacionalne valute z novo po določenem, fiksnem tečaju) bi bila lahko interpretirana s strani katerekoli pogodbene stranke kot razlog za razvezo pogodbe. Da med pogodbenimi strankami ne bi prihajalo do negotovosti in nejasnosti, uredbi zagotavljata pogodbeno kontinuiteto. Tako uvedba evra ne bo pomenila spremembe pogodbenih pogojev (spremenjene okoliščine) ali razloga za nadaljnje neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti ali celo neveljavnosti pogodbe. Uredbi prav tako določata, da nobena pogodbeni

stranka zaradi uvedbe evra ne sme enostransko spremeniti ali odpovedati pogodbe (lex monetae). Stranke pa se seveda lahko tudi drugače dogovorijo ter bodisi pogodbo razvežejo bodisi dopolnijo ali denarno obveznost redenominirajo v drugo valuto, npr. USD.

Obrestna mera

Če pogodba določa, da dolžnik plačuje obresti po spremenljivi obrestni meri (obrestna mera je določena kot spremenljiva osnova in fiksni pribitek - npr. FIBOR + 0,5), se bo po ukinitvi nacionalnih valut postavilo vprašanje, po kakšni obrestni meri je dolžnik dolžan plačati svoje obveznosti. Z uvedbo evra bodo namreč ukinjene nekatere referenčne obrestne mere (npr. FIBOR, različni indeksi ipd.).

Obstoječe referenčne obrestne mere bodo namreč v praksi zamenjale nove referenčne mere, kot npr. EURIBOR ali EURO LIBOR, ki pa bodo drugače izračune kot sedanje.

Ta problem se bo reševal na več načinov. Ena od možnosti je, da že sama pogodba vsebuje ustrezne določbe o nadomestitvi. Po dosedanjem vedenju bodo nekatere evropske države sprejele zakone, s katerimi bodo na splošno opredelile rešitev (npr. da od 1. januarja 1999 dalje EURIBOR zamenja LIBOR v vseh pogodbah).

Ekv - evro pretvorba

Madridsko srečanje decembra 1995 je potrdilo, da se bo eku preoblikoval v evro po tečaju 1:1. Eku oz. evropska valuta enota je košarica 12 valut držav članic, katere vrednost se izračunava tako, da se seštejejo vrednosti posameznih nacionalnih valut, ponderirane v sorazmerju z njihovimi zlatimi in deviznimi rezervami, ki so vplačane v evropski centralni sklad, za evro pa se pričakuje, da bo še trdnejša valuta, saj bodo pri oblikovanju menjalnega tečaja lahko sodelovale le tiste članice, ki bodo izpolnjevale konvergenčne kriterije. Uredba določa, da bodo zneski, izraženi v ekujih, nadomeščeni z zneski v evru po tečaju en evro za en eku.

V primeru pogodb v ekuju zaradi tega konverzija ne bo potrebna.

Poslovanje z dve

Uvedba evra in pogodbe domačih strank

Domače pravne in fizične osebe imajo sklenjene številne pogodbe z valutno klavzulo ali v tuji valuti.

Najprej bo potrebno pregledati obstoječe pogodbe in jih razmejiti glede na ročnost (v kateri fazi uvedbe evra zapadejo v plačilo obveznosti pogodbenih strank) ter glede na pogodbene stranke, in sicer:

- pogodbe, sklenjene med slovenskimi pravnimi (fizičnimi) osebami in tujimi pravnimi osebami, ki so postale članice evropske denarne unije;
- pogodbe, sklenjene med slovenskimi pravnimi (fizičnimi) osebami in tujimi pravnimi osebami, ki na prvi stopnji ne bodo postale članice evropske denarne unije (Velika Britanija, Danska, Švedska, Grčija);
- pogodbe, sklenjene med slovenskimi pravnimi (fizičnimi) osebami in tujimi pravnimi osebami, ki niso članice EU (npr. Švica) in drugimi neevropskimi subjekti (npr. ZDA, Japonska...).

Nadalje bo potrebno v teh pogodbah pregledati oziroma morebiti dopolniti sledeče klavzule:

- ali uvedba evra vpliva na povečanje stroškov (npr. evropska centralna banka uvede posebno tarifo za plačila iz držav nečlanice denarne unije), vprašanje je, katera od strank bo nosila te stroške;
- rešitve v primerih višje sile in razveze pogodbe (uvedba evra ne more biti razlog za višjo silo oziroma nezmožnost izpolnitve);
- opredelitev pojma delovni dnevi in prazniki - obenem z uvedbo evra bodo države članice evropske denarne unije poenotile načine štetja dni pri izračunavanju obresti in enotno določile dneve, na katere se lahko izpolnjujejo obveznosti po pogodbah; potrebno je preveriti, ali to vpliva tudi na naše pogodbe;
- nekateri indeksi, referenčne obrestne mere, stopnje in drugi viri oblikovanja cen, ki služijo obračunavanju obresti, se prenehajo uporabljati, (npr. FIBOR) - potrebno bo ugotoviti, kako bomo to rešili v naših pogodbah;
- pravo, ki se uporabi v primeru spora - potrebno bo ugotoviti za kakšno sta se stranki dogovorili v pogodbi - v primeru, da je dogovorjeno pravo države, članice Evropske unije, je potrebno upoštevati tudi vse predpise z uvajanjem nove enotne valute;
- kako je s plačilnimi instrumenti (npr. ali so trgovci v prehodnem obdobju dolžni sprejemati čeke, ki so denominirani v evru, kako je s kartičnimi plačili ipd.);
- vrednostni papirji – ali bo potrebno izvesti denominacijo v evro, v kateri valuti se bodo izplačevale dividende oz. kuponi obveznic...

Za vse nove pogodbe v NLB pripravljamo evro klavzule, v katerih bo vnaprej določeno reševanje problemov, opisanih v gornjih alienah.

Saša Hrovatin - Ribaš, *Pravna pisarna*

Mag. Romana Drobnič

V Novi Ljubljanski banki in bankah, članicah Skupine NLB, bomo prilagodili operativne procese, tako da bodo omogočali poslovanje z dvema valutama. Od 1. januarja 1999 do 30. junija 2002 se bodo lahko namreč uporabljale tako nacionalne valute kakor evro.

Konkretne rešitve bodo uvedene v redno poslovanje banke proti koncu leta. Uvedene bodo nove oz. evru prilagojene storitve, npr. evro tekoči račun, evro varčevalna knjižica, evro depoziti itd.

Velik del sprememb na operativni ravni je odvisen od konkretnih predpisov in navodil, ki jih ob uvajanju nove valute sprejemajo v Evropski skupnosti in v posameznih državah. Vsebina večine sprememb, ki jih bomo uvedli v NLB, je tako v veliki meri odvisna od navodil, ki jih bomo prejeli od države in Banke Slovenije, iz doslej sprejetih predpisov pa je mogoče izluščiti njihove temeljne smernice.

Uporaba tečajev

Glede na dosedanja stališča Banke Slovenije bomo v banki še nadalje uporabljali menjalniške tečaje za odkupe in prodaje tuje gotovine in čekov. Enako kot doslej se bodo menjalniški tečaji uporabljali tudi za gotovinsko in negotovinsko poslovanje v tolarjih pri deviznih vlogah. Tudi konverzije ene vrste deviz v drugo bodo na deviznih vlogah potekale po kupoprodajnih tečajih Banke Slovenije, kar pomeni, da za stranke ne bo nobene spremembe. V vseh tečajnicah se bo s 1. januarjem 1999 namesto ekuja pojavil evro z oznako EUR.

Seveda pa bo izdelava dnevne tečajnice potekala na drugačen način kot doslej. Čeprav se bo na tečajnici še vedno pojavljala nemška marka ali pa npr. francoski frank, bo njun medsebojni tečaj konstanten. Če se bo npr. v tečajnici povečala vrednost evra, se bo za isti odstotek povečala vrednost nemške marke ali francoskega franka.

Plačilni promet

Primerjalna analiza deleža plačilnega prometa s tujino v primerjavi z zunanjetrgovinsko menjavo pokaže, da NLB obvladuje približno 22-odstotni, skupaj z bankami bančne skupine pa 27-odstotni tržni delež. V preteklem letu je 83 odstotkov obdelanih prilivov plačilnih nalogov in 76 odstotkov

ma valutama

Banke v evropskem prostoru ob zaključku tisočletja pretresajo številne spremembe. Poleg že nekaj let trajajočega trenda prestrukturiranja finančnega sektorja se je pojavil problem leta 2000, v začetku naslednjega leta pa bomo pričali še ene za bančništvo pomembne spremembe - evra.

obdelanih odlivnih nalogov glasilo na nacionalne valute držav članic EMU.

Uvedba evra bo na področju plačilnega prometa s tujino vplivala na plačila podjetij iz tujine in v tujino, na njihovo dokumentarno poslovanje (inkasno in akreditivno poslovanje), kot tudi na čekovno poslovanje. V prehodnem obdobju, ki se bo pričelo s 1. januarjem 1999, se bo podjetje lahko odločilo, ali bo plačilo v tujino in iz tujine izvršilo v evru, to plačilo pa bo spremljala tudi informacija o protivrednosti v izvorni valuti.

Že letos lahko podjetja pri naši banki odpirajo akreditive v novi valuti, seveda le za plačila v naslednjih letih. Na področju akreditivnega in inkasnega poslovanja banka sledi enotnim pravilom, ki jih sprejema Komisija za bančno tehniko in prakso pri Mednarodni trgovinski zbornici v Parizu, prav tako pa tudi tehnološkim rešitvam poslovanja preko sistema SWIFT. Prav tako se bo rešitvam ustanove Europay International, ki vodi poslovanje z evročeki, ustrezno prilagodila tudi naša banka.

Pri poslovanju s tujino s fizičnimi osebami bomo od 1. januarja 1999 dalje pri opravljanju plačilnega prometa s tujino z Avstrijo, Belgijo, Finsko, Francijo, Irsko, Italijo, Luxemburgom, Nemčijo, Nizozemsko, Portugalsko in Španijo uporabljali domače valute teh držav ali evro. To pomeni, da bomo vsa plačila v Nemčijo lahko opravljali ali v nemških markah (DEM) ali v evrih (EUR). Enako velja tudi za nakazila iz tujine.

Depozitno poslovanje

V prehodnem obdobju uvedbe EMU do leta 2002 bo evro nastopil le v obliki knjižnega denarja. Na začetku naslednjega leta bodo tečajji 11 valut (avstrijskih šilingov, belgijskih, francoskih in luksemburških frankov, irskih funtov, italijanskih lir, nemških in finskih mark, nizozemskih guldnov, portugalskih escudosov in španskih pezeta) fiksirani glede na evro, v skladu s tem pa se bodo oblikovali tudi tečajji v Sloveniji. Pomembna posledica uvedbe evra bo zmanjšanje valutnega tveganja, saj bo slednje povsem odpravilo tveganje med valutami držav članic EMU, ostalo pa bo tveganje do valut držav, ki ne bodo vključene v EMU (angleški funt, švicarski frank, dolar...).

V preteklih letih se je zmanjševal obseg depozitov z valutno klavzulo, prav tako pa tudi blagajniških zapisov in obveznic, nominiranih v tujih valutah. Med pomembnejšimi instrumenti izstopa izdaja obveznic naše banke v lanskem letu, ki so

Katja Šemrov

se v delu glasile na nemško marko in pri katerih bo uvedba evra zahtevala renominacijo v novo valuto.

Vodenje bo potekalo tako v evrih kot tudi v valutah držav EMU, seveda bomo devizne vloge in devizne depozite vodili tudi v vseh ostalih vrstah valut držav izven EMU. Vse devizne vloge, ki smo jih doslej vodili v ECU, se bodo 1. januarjem 1999 spremenile v evre v razmerju 1:1.

Posojila in garancije

Slovenska podjetja (in banke) so se v preteklosti predvsem zaradi ugodnejših obrestnih mer zadolževala v tujini, prav tako pa je bila kot merilo za ohranjanje vrednosti pri naložbah pogosto uporabljena nemška marka oziroma valutna klavzula. Vse te naložbe, še posebno tiste, katerih končni rok veljavnosti presega leto 2002, bodo podvržene prilagoditvi uvedbi nove valute.

Na podlagi zasledovanja priprav tujine ugotavljamo, da bodo evropske države v celoti spoštovale t. i. lex monetae princip, ki je danes vsesplošno sprejet v svetu in so ga uporabili tudi pri oblikovanju nekaterih drugih monetarnih unij. Ta princip zagotavlja pravno kontinuiteto pogodb, ne glede na valuto. Pri vseh pogodbah, ki so sklenjene s partnerji iz tujine, bo zaradi upoštevanja tuje zakonodaje prišlo do avtomatične renominacije valute in zamenjave referenčne obrestne mere (npr. LIBOR oziroma FIBOR v EURIBOR).

Ob uvedbi evra v NLB pripravljamo tudi prilagoditev naše devizne ponudbe posojil in garancij.

Mag. Romana Drobnič, Katja Šemrov, Sektor za poslovanje z gospodarskimi družbami

Anči Janežič, Sektor za razvoj storitev in trženja

Dodatne informacije dobite pri komercialistih banke, na telefonski številki 080 15 85 (Teledom NLB) ali na telefonski številki 080 20 02 (Eurofon, RS, Urad vlade za informiranje).

Divizija za globalne storitve podjetjem

Storitve s pozitivnimi učinki

Jože Gašper Filiplič

Slovenska bančna konkurenca je močna in banke se glede na ponudbo bistveno ne razlikujejo, občutne razlike se pojavijo v odnosu do stranke.

Način dela s strankami Jože Gašper Filiplič takole pojasnjuje: "V NLB stranko spremlja t. i. skrbnik, s katerim po potrebi sodelujejo specialisti za posamezne bančne storitve. Skrbnik usmerja potrebe in želje po neklasičnih bančnih storitvah v specializirane službe banke. Njegovo delo temelji na predpostavki, da strankam ne le ponuja storitve banke, ampak na podlagi analize možnosti in želja stranki svetuje najboljše rešitve. Ponudimo tiste bančne storitve, ki dolgoročno stranki oz. podjetju prinesejo največ pozitivnih učinkov s finančnega vidika. Ponujamo storitve in vodimo tako cenovno politiko, ki štiti in podpira razvoj podjetij, ob tem

pa svetujemo pri izbiri najustreznejših finančno-bančnih rešitev, seveda ob predpostavki o gospodarnem ravnanju s sredstvi banke."

Marija Petek: Projektno financiranje zagotovo spada med zahtevnejše dejavnosti banke in po mnenju poznavalcev se je prilagodljivost potrebam strank tega dela bistveno povečala. Zakaj?

Delo skrbnika za posamezno podjetje temelji na predpostavki, da strankam ne le ponuja storitve banke, ampak na podlagi analize možnosti in želja stranki svetuje najboljše rešitve.

Jože Gašper Filiplič: V primerjavi z organiziranostjo pred nekaj leti je vsekakor dejavnost, ki se razvija v smeri, ki zagotavlja zadovoljne stranke. Projekte analiziramo v zelo kratkem času, način dela je drugačen v tem, da nam številne informacije omogočajo hitro analiziranje investicij, ko se podjetja odločajo za investicijo. Tako projekte kot investicije vrednotimo glede na kazalce za posamezne panoge ter ocenimo tveganost investicije in ne le poslovanja posamezne stranke, ki pripravlja projekt. Na tem področju smo uspešni, pogosto pa predlagamo tudi izboljšave projekta. Za večje projekte smo v celoti sposobni organizirati sindicirana posojila. Mogoče je najeti sredstva na neklasičen način. Sposobni smo vključiti strokovna znanja delavcev banke, da zagotovimo finančni inženiring, ki zagotavlja projektu uspešnost z vidika najugodnejšega financiranja.

Podjetniške finance in investicijsko bančništvo sta povezani dejavnosti. Kaj lahko ponudite na tem področju?

To sta v svetu že dolgo znana in razvita segmenta bančnih storitev. Številne velike banke so specializirane za področje

Izvršni direktor za globalne storitve podjetjem Jože Gašper Filiplič vodi del banke, kjer opravljajo bančno finančne storitve za srednja in velika podjetja ter javni sektor, vključno z zbiranjem depozitov, financiranjem tekočega poslovanja, projektnim financiranjem in investicijskim bančništvom. V poslovnem smislu koordinira dejavnosti bank, članic Skupine NLB: LBS bank v New Yorku, LHB Internationale Handelsbank v Frankfurtu na Maini, Adria Bank na Dunaju, odvisnega finančnega podjetja LB Interfinanz v Zürichu in podjetja za upravljanje investicijskih skladov LB Maksime.

investicijskega bančništva, ki vključuje tudi podjetniške finance. Kljub temu pa vsaka večja komercialna banka, tudi Nova Ljubljanska banka, razvija storitve in usposablja strokovnjake za tovrstne bančne storitve.

Podjetniške finance so predvsem dejavnosti za prestrukturiranje pasive in aktive za podjetja, katerih cilj je ročno ali cenovno optimiziranje finančnih tokov s konkretnim vključevanjem sredstev banke v obliki različnih bančnih storitev. Običajno delujejo kot čisti posrednik, da poiščejo najbolj ugoden vir, ne glede na to, ali je vir NLB ali tretja finančna ustanova. Delujejo predvsem kot svetovalci pri večjih projektih. Banka nudi kompleksno in strokovno pomoč, predvsem v primerih, ko ima podjetje potrebo po finančni revitalizaciji ali prestrukturiranju. Naši strokovnjaki so podjetjem in ustanovam sposobni pomagati s konkretnimi analizami in nasveti.

Kot svetovalci nastopijo tudi pri združevanju ali prevzemu podjetij, kjer je potreben specifičen finančni inženiring. Tega lahko nudimo samo največje banke z dostopom do kapitala tako na domačem kot na tujem tržišču, saj smo sposobni uporabiti tudi potrebne instrumente kapitalskega trga.

Na področju investicijskega bančništva v ožjem smislu je banka usposobljena nuditi svojim strankam kakovostno trgovanje z vrednostnimi papirji in hrambo vrednostnih papirjev. Isto velja za področje upravljanja s sredstvi. Sem spada tudi področje upravljanja različnih skladov, kakor tudi razvoj storitev, potrebnih za uspešno oblikovanje naložbenega portfelja fizičnih (privat banking) in pravnih oseb.

V okviru podjetniških financ deluje tudi sklad rizičnega kapitala.

Ta sklad je samo eden od instrumentov, preko katerega banka financira projekte, ki bi bili po klasični oceni komercialne banke nesprejemljivi, imajo pa vodstvo z vsemi potrebnimi znanji, proizvodni program s tržiščem, ki bo zaposlil določeno število ljudi... V posel vstopamo z vsemi riziki, tudi kot bodoči soinvestor v primeru, da se sredstva ne bi povrnila skladno s pogodbo. To posojilo ima tako vlogo klasičnega posojila kot potencialne naložbe v skupen projekt.

Kakšno je poznavanje finančnih možnosti, ki so jih sposobne ponuditi banke pri slovenskih gospodarstvenikih?

Menim, da so vodstva podjetij, posebno kjer je lastniška struktura s poslovnega stališča optimizirana, sposobna analizirati lastno poslovanje in iskati optimalne rešitve. So pa specifična finančna znanja in predvsem izkušnje, ki so potrebne posebno pri pripravi finančne realizacije zahtevnejših

Reforma plačilnega sistema

Priprave v NLB

V začetku aprila so poslovne banke prenesle žiro račune z APP v Banko Slovenije. V Novi Ljubljanski banki smo ta korak pričakali povsem pripravljeni. Poslušemo normalno in po dveh mesecih lahko tudi že v praksi ugotavljamo prednosti, ki si jih obetamo od reforme.

projektov. V takih primerih je normalno, da banke ponudijo finančni inženiring.

Koordinirate delo kapitalsko povezanih bank in podjetja v tujini. Katere storitve ponujajo slovenskim podjetjem?

Za večje projekte skupaj iščemo možnosti sindiciranja sredstev in limitov v okviru našega lastnega bančnega sistema. Za stranke to pomeni, da smo sposobni njihove zahteve oz. pobude strokovno obdelati v kratkem času, da omogočamo strankam pridobivanje določenih sredstev in limitov za določene rizike. Ti se potem lahko sindicirajo oziroma povezujejo ne glede na to, kateri del koncerna NLB vodi posel. Omogočamo t. i. koncernski limit. Ob tem je omogočeno stalno analize ranje rizikov posameznih partnerjev doma in v tujini, s katerimi vstopamo v konkretne posle. To velja tudi za oceno državnih rizikov.

Izredno dobro sodelujemo tudi s kapitalsko povezanimi bankami v Sloveniji, tako vsak večji posel najprej pregledamo in strokovno obdelamo znotraj Skupine Nove Ljubljanske banke. Pri vsakem večjem projektu, pa najsi gre za sindiciranje sredstev, limite za pokrivanje rizikov in podobno, so banke prisotne kot partnerji.

Pričakujete bistvene spremembe pri delu z gospodarskimi družbami zaradi približevanja Slovenije in Evropske unije?

Dodatna konkurenca nas že sedaj sili, da se ji prilagajamo. Kapitalne povezave z nekaterimi slovenskimi bankami so del priprav na tujo konkurenco. Spremembe bodo velike, predvsem z nastopom evra, ki bo tako rekoč odprl vrata vse konkurence ne samo na podjetniškem, ampak tudi na občanskem področju.

Podjetja se morajo racionalno obnašati, saj nastopajo doma in v tujini. Doma se soočajo z domačo in tujo konkurenco, v tujini se soočajo s konkurenco na tistem trgu, kamor izvažajo, kar pomeni, da mora biti vstopni strošek vključno s stroški financiranja čim nižji. Če podjetje dobi ponudbo tuje banke za financiranje, ki cenovno odstopa od naše ponudbe, tako ponudbo sprejmejo. Konkurenca iz tujine nastopa na slo-

venskem trgu preko svojih enot ali celo neposredno. Konkurenca je torej velika, kar se kaže predvsem pri večjih projektih, pri katerih nenazadnje tujim bankam ni treba imeti svoje poslovne enote pri nas, ampak lahko svojo ponudbo pošljejo iz tujine. Tega se zavedamo in z boljšim mestom, ki ga je v zadnjem času dosegla NLB in Slovenija s strani uglednih medna-

rodnih razvrstitvenih agencij, se približujemo stanju, ko bomo sposobni konkurirati tudi tujim bankam.

Banka je neke vrste finančni servis podjetjem, vedno bolj pa tudi finančni svetovalec. Kakšno banko bodo podjetja potrebovala v bodoče?

Banka bo vse manj klasičen serviser, zaradi razvoja tehnologije lahko tovrstne storitve opravljajo tudi druge ustanove. Posebnost banke je finančni inženiring v obliki svetovanja s konkretno bančno ponudbo. Prihodnost, v katero se spleča vlaga, so kadri s specializiranimi znanji. Svetovalna vloga banke in sposobnost banke, da se loteva zahtevnejših bančnih projektov, bo najbolj koristila gospodarstvu, ki od nas ne pričakuje samo klasičnih storitev. Razvoj gospodarstva poteka v smeri globalizacije, zunanji in domači trgi so vsak dan zahtevnejši in gospodarstvo od bank zahteva čim bolj specialna znanja. V banki pa moramo biti taka znanja in storitve sposobni ponuditi.

Marija Petek, Sektor za odnose z javnostmi

Dobre strani poslovanja po novem čutijo tudi hranilno kreditne službe, ki smo jim skladno s sklepi centralne banke lahko odprli poslovne račune in opravljajo negotovinske transakcije prek elektronske banke NLB.

Upoštevač stopnjo dela, na kateri se trenutno nahajamo, in investicije, ki jih vlagamo v ta doslej največji projekt Nove Ljubljanske banke, lahko zatrdimo, da bomo do začetka prenašanja računov pravnih oseb in zasebnikov iz APP v banke tehnološko in poslovno dobro pripravljeni za kakovostno servisiranje vseh, ki bodo pri nas odprli poslovni račun.

Ponudba NLB v petih brošurah, v eni od njih plačilni promet v državi in s tujino

Pri odločanju, prek katere banke bo podjetje opravljalo plačilni promet, se bo tehtnica gotovo nagnila v prid ene ali druge tudi zaradi njene siceršnje ponudbe, njene varnosti in moči.

Zato smo za celovit pregled bančnih in obbančnih storitev, ki jih Nova Ljubljanska banka lahko nudi pravnim osebam in zasebnikom, pripravili mapo brošur. V njih najdete odgovore na vprašanja, ki si jih zastavlja vsak podjetnik o finančnem poslovanju: kako do finančnih virov, kaj in kako s premoženjem, kakšne instrumente uporabiti za čim varnejše poslovanje, kakšni so pogoji in cene, na koga se obrniti, kako najenostavneje in najhitreje opravljati plačilni promet v državi in s tujino in seveda kako banka posluje, kakšne povezave ima s svetom, kako varna in koliko močna je.

Informacijo o plačilnem prometu najdete v posebni brošuri. Poleg storitev plačilnega prometa s tujino in storitev, ki jih že danes nudimo v okviru plačilnega prometa v državi, boste več zvedeli tudi o tem, kako nameravamo organizirati plačilni promet v novem sistemu in katere storitve vam bomo lahko nudili že v prvi fazi. Do začetka prenosa računov pravnih oseb in zasebnikov iz APP v banke bomo v NLB tehnološko in poslovno dobro pripravljeni za kakovostno servisiranje vseh, ki bodo pri nas odprli poslovni račun.

Zvezdana Kompara, Sektor za razvoj storitev in trženja

Dodatne informacije o ponudbi NLB in mapo z brošurami dobite pri skrbniku svojega podjetja, če vam je še ni utegnil izročiti. Če niste stranka NLB, pa mapo s katalogi storitev dobite v najbližji poslovalnici za gospodarske družbe in samostojne podjetnike NLB.

Tečajna politika:

v rokah centralne banke

Janez Saje

Banka Slovenije je na ta način potegnila potezo, ki smo jo, poznavajoč razmere na trgu, pričakovali že v januarju letos, saj so bili tekoči oziroma akumulirani presežki deviz od ukinitve t. i. ponudbe za odkup deviz s pravico stalno prisotni v slovenskem bančnem sistemu. Neaktivna vloga centralne banke, ki je za tako početje prav gotovo imela svoje razloge, je pozornost javnosti preusmerjala na poslovne banke, katerih tržno obnašanje na področju tečajne politike je za marsikoga postalo nerazumljivo, če že ne moteče.

Poslovne banke so bile postavljene v položaj, ko so morale zagovarjati vodenje poslovne politike, ki je temeljila na osnovnih bančnih načelih, med katere sodi tudi varnost poslovanja.

Centralna banka mora, hočeš, nočeš, na trgu igrati aktivno vlogo in poskrbeti za monetizacijo (pretvorbo v domačo valuto) vseh presežkov deviz.

Neto nakupi deviz s strani bank, ki imajo zaprto devizno pozicijo (usklajenost devizne aktive in pasive), so tako z vidika uravnavanja centralne banke kot z vidika izpostavljenosti valutnim tveganjem več ali manj nesprejemljivi, kar z drugimi besedami pomeni, da se problematika sterilizacije

presežne devizne likvidnosti v pogojih drsečega deviznega tečaja ne more razreševati preko bančnega sistema. Centralna banka mora, hočeš, nočeš, na trgu igrati aktivno vlogo in poskrbeti za monetizacijo (pretvorbo v domačo valuto) vseh presežkov deviz.

Ponudba za poseg na trgih tujega denarja z interventnim deviznim tečajem, ki jo je Banka Slovenije 27. maja posredovala sodelujočim bankam (12 bank, ki imajo z Banko Slovenije podpisano pogodbo o sodelovanju pri posegih), prinaša na trg občutno spremembo, saj bo devizne tečaje v večji meri kot doslej neposredno usmerjala centralna banka. Na dražbi, ki je sledila ponudbi, je bilo v izbor sprejetih pet bank, med njimi tudi Nova Ljubljanska banka. Izbrane banke morajo od 29. maja dalje na trgu odkupovati najmanj 90 odstotkov deviz po interventnem nakupnem tečaju, ki ga določa Banka Slovenije. Interventni nakupni tečaj je bil na dan realizacije ponudbe določen v višini 93.90 SIT/DEM, ob tem pa velja opozoriti, da lahko centralna banka v obdobju interveniranja ta tečaj

Po nekaj mesecih "iskanja krivca" za zniževanje deviznih tečajev za nemško marko na domačem deviznem trgu se je centralna banka konec maja vendarle odločila, da aktivira pogodbo o sodelovanju bank pri posegih na trgih tujega denarja in preko neposrednih intervencij na trgu prevzame vodilno vlogo pri kreiranju tečajne politike.

spremeni. Določena odstopanja od interventnega tečaja so možna na menjalniškem področju, kjer je obvezni nakupni tečaj za nemško marko lahko nižji za 0.2 odstotka, nakupni tečaji ostalih valut pa lahko odstopajo za 0.4 odstotka.

Izbrane banke bodo tako na trgu skrbele za ustrezni nivo deviznih tečajev, ki jih bo v obdobju intervencije določala Banka Slovenije. Slednja bo od izbranih petih bank odkupovala presežke deviz, vendar le pod pogojem, če bo dolga devizna pozicija bank po sklepu o neizravnanih aktivnih in pasivnih postavkah bank v tujem denarju enaka ali večja od 15 odstotkov jamstvenega kapitala. Nakupni tečaj, po katerem se bodo prodajale devize centralni banki, je bil določen na dražbi in bo v skladu s pogoji prve ponudbe višji od interventnega tečaja za 0.23 odstotka. Možnost prodaje deviz Banki Slovenije po tečaju, ki je od "zahtevanega" nakupnega tečaja za nemško marko višji za dobrih 21 stotinov, bo prav gotovo na trg prinesel dolgo pričakovano normalizacijo razmer, v katerih banke ne bodo več "prisiljene" kupovati deviz dražje, kot pa jih je bilo moč prodajati.

Janez Saje, izvršni direktor Zakladništva

Igra za dobre živce

Vlado Jančič

Primerjava cenovnih gibanj na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev v zadnjem mesecu kaže, da so se cene delnic in obveznic znižale. Cene delnic so se postopoma zniževale že konec aprila in nato ponovno maja, kar je nedvomno posledica zmanjšane pritoka tujega kapitala, namenjenega za nakup delnic. Cene najprometnejših delnic so padle v povprečju za 4 do 6 odstotkov. Tehnična analiza kaže, da so delnice trenutno podkupljene, saj ponudba presega povpraševanje. Umik tujih investorjev skoraj vedno pomeni tudi umik največje skupine domačih portfolio investorjev, tj. borznih hiš, njihovo unovčevanje dobičkov je običajno že zaključeno. Tako je bilo tudi v tem obdobju.

Delnice - pravočasni nakupi

Zmanjšano povpraševanje je povzročilo tržno prodajo delnic, pridobljenih v procesu privatizacije. Njihova prodaja na trgu, ob že omenjenem umiku povpraševanja, potiska cene navzdol tudi po nekaj odstotkih dnevno, promet z določeno delnico običajno ne presega deset milijonov tolarjev. Tako stanje lahko traja zelo dolgo, ob drsenju tečajev navzdol postaja investiranje igra živcev. Če primerjamo posledice tujih naložb med obdobji, je razvidno, da so februarja in marca tujci izbrali le tri delnice (Lek, Krka in Droga), vsem ostalim se cene niso bistveno spremenile. Primer delnice Radenske še ni zaključen. V prihodnjem mesecu pričakujemo dinamično trgovanje, saj se bodo pojavili različni podatki o polletnem poslovanju podjetij, ki so lahko drugačni od pričakovanih. Ti bodo vsaj kratkoročno spremenili razmere na borzi. Ob nizkih cenah na trgu in prihajajočih novicah o poslovanju je nedvomno možno s pravočasnimi nakupi učinkovito investirati.

Obveznice - upoštevati vse kazalce

Cene obveznic, nominiranih v DEM, padajo zaradi zniževanja srednjega tečaja Banke Slovenije za DEM. Zniževanje tečaja DEM pomeni višjo zahtevano donosnost zaradi pokrivanja oportunitetne izgube proti naložbam v tolarjih. Pomembno je poudariti, da se nekatere obveznice približujejo svoji zapadlosti in se zato cena bliža teoretični vrednosti. Večina investorjev za ocenjevanje naložb v obveznice vse prepogosto stavi le na en kazalec, donos do dospelja, ter zanemari kazalec trajanja (duration) in kazalec občutljivosti na spremembe

Dogajanje na trgu kapitala je v zadnjem času pestro. Predvsem so zanimiva tri področja: cenovna gibanja, primarne emisije vrednostnih papirjev in ponudba posredniških storitev na trgu kapitala.

obrestnih mer (modified duration). Ob upoštevanju le-teh bi lahko izboljšali učinkovitost investiranja.

Trg obveznic, nominiranih v tolarjih, je bil precej miren. Investitorje je najprej presenetila emisija nove obveznice Republike Slovenije RS12, saj so mnogi pričakovali dodatno emisijo RS09. Cene obveznic v tolarjih so se počasi zniževale, nato pa so se zaradi nizke emisije RS12 dvignile. Mnogi investitorji, ki so sodelovali na licitaciji RS12, so ostali praznih rok in so poskusili spraviti sredstva na sekundarni trg. Presežno povpraševanje je nemudoma pomenilo dvig cen.

Uspešnost na kapitalnem trgu si investitor zagotovi z izbiro dobrega posrednika, s kakovostnim investicijskim svetovanjem in s posredovanjem natančnih naročil. Dober posrednik ponuja svojim strankam pestro izbiro storitev. Nekatere nove storitve na kapitalnem trgu so lombardni krediti in margin loansi, prodaja delnic, pridobljenih s posojjo papirjev, in seveda natančno posredovanje informacij o dogajanju na trgu in o investicijskih priložnostih.

Želim Vam veliko upeha pri investiranju v vrednostne papirje.

Vlado Jančič, Sektor za investicijsko bančništvo

Vrednostne papirje lahko kupite ali prodate preko borznih posrednikov NLB na Šubičevi 2 v Ljubljani, na tel. 061 176 52 06, 061 176 52 16, po faksu št. 061 125 63 39 ali na elektronskem naslovu peterp@n-lb.si ali nenaj@n-lb.si

Neizkoriščena priložnost v 1997

Prof. dr. Franjo Štiblar

Slovenski makroekonomski rezultati so bili v 1997 najslabši po 1993, čeprav so bili zunanji pogoji gospodarjenja, ob tistih v 1994, najugodnejši v devetdesetih letih. Rast BDP je bila med 2.9 in 3.8 odstotka (stalni popravki zmanjšujejo zaupanje v statistiko), kar je pod načrtom. Cene pospešujejo rast že tretje leto zapored, tekoča bilanca je bila sicer blizu ravnotežja, a manj pozitivna kot v prvi polovici devetdesetih let, stopnja brezposelnosti je bila konec 1997 največja po letu 1993 in druga največja v samostojni Sloveniji (v začetku 1998 se je povzpela čez 15 odstotkov), proračunski saldo je bil najslabši v samostojni Sloveniji, delež javne porabe v BDP največji po 1993.

Pri tem so bili v 1997 od Slovenije neodvisni zunanji pogoji gospodarjenja za Slovenijo najboljši v vseh letih samostojnosti. Oživiljanje aktivnosti v državah EU, ki pomenijo za Slovenijo 65 odstotkov trga, je pospešilo slovensko proizvodnjo. Svetovna gibanja cen proizvodnih inputov so bila izjemno ugodna: cene nafte, kot naše najpomembnejše uvozne surovine, so na svetovnih trgih dosegle desetletni minimum. Cene drugih surovin so se znižale. Obrestne mere so dosegle na mednarodnih finančnih trgih prav tako zgodovinski minimum zadnjih 50 let. Le krepitev dolarja v primerjavi z DEM ni koristila izvoznikom v Evropo, a je bila v prid izvoznikom za dolarje. Realna apreciacija tolarja proti DEM je negativno vplivala na izvoz, pozitivno na uvoz, pa je bil kljub temu v 1997 blagovni primanjkljaj manjši kot prejšnji dve leti.

Vzroki izgubljene priložnosti so očitno notranji, tako v nedodelanosti ekonomskega sistema, prepočasnem prestrukturiranju gospodarstva in bank kot tudi v neustrezni ekonomski politiki.

Bo ob ugodnih zunanjih pogojih tudi leto 1998 izgubljeno?

Gospodarska pričakovanja so za Slovenijo v 1998 relativno ugodna, saj se zunanji pogoji gospodarjenja še naprej izboljšujejo: izboljšani so pogoji poslovanja Slovenije v 1998 in morda tudi v 1999, gospodarstvo EU, posebno Nemčije, se oživlja, svetovne cene produkcijskih dejavnikov ne naraščajo.

Na začetku 1998 se nekaj znakov oživljanja gospodarstva kaže v rasti uvoza, industrijske produkcije, bančnih posojilih in optimizmu gospodarstvenikov. Znižanje inflacije proti 5 odstotkom letno bi morala biti prva ekonomsko politična prioriteta za 1998/99, saj bi med drugim prispevala k znižanju obrestnih mer in zmanjšanju apreciacije tolarja, s tem pa bi omogočila hitrejšo rast.

Rast BDP bo v mejah med 3 in 4 odstotki, slabše ne bi smelo biti, že zaradi ugodnih zunanjih razmer. To za ohranjanje zaostanka za EU nikakor ni dovolj, saj bo predvidena rast BDP v EU 2.7 odstotka, vendar ob trikrat večjem dohodku na prebivalca kot v Sloveniji. Rast tečaja marke bo zaostajala za domačo inflacijo za kakšnih 5 odstotnih točk. Obrestne mere, tako realni kot nominalni del, se bodo še naprej zniževale,

tako da bi tolarška nominalna izhodiščna obrestna mera do konca 1998 lahko dosegla okrog 13 odstotkov.

Devizna aktivna bančna obrestna mera bo polovico nižja, zato bi veljalo preusmeriti več finančnih tokov iz tolarških v devizne in začeti postopno "evrozicacijo" slovenskega gospodarstva.

Vloga ukrepov ekonomske politike in sprememb gospodarskega sistema

Za temeljno spremembo gospodarskih trendov navzgor (in dohitevanje EU) je potrebna druga stopnja slovenske gospodarske preobrazbe, saj se je sicer relativno uspešna prva stopnja v preteklih sedmih letih izčrpala. Vključuje med drugim:

aktivnejšo in bolj koordinirano vlogo posameznih vrst ekonomske politike: fiskalne politike v smeri odrekanja višanju davčnih stopenj na račun večje mase pobranih davkov (ob hitrejši gospodarski rasti) in v financiranju prehodno še potrebnih centralnobančnih intervencij na deviznem trgu, monetarne politike v smeri prehodnih intervencij na deviznem trgu in aktivnejše uporabe obrestne politike, hkrati pa približevanje EU zahteva nadaljnje ukrepe povečanja konkurenčnosti na domačem trgu in liberalizacije vstopa nanj;

reformiranje gospodarskega sistema, predvsem na pokojninskem (nov sistem), davčnem (davek na dodano vrednost) in finančnem (bančni in zavarovaniški zakon) področju;

začetek praktične uveljavitve ukrepov sprejete strategije industrijske politike, pri čemer bo prestrukturiranju realnega sektorja gospodarstva potrebno tudi bolj neposredno angažiranje finančnega sektorja.

V zadnjih dveh elementih transformacije Slovenija zamuja, prvega pa je potrebno ustrezno prilagoditi.

Prof. dr. Franjo Štiblar, glavni ekonomist NLB

Zavarovanje prek vašega komercialista

Mag. Janez Senčar

Povezovanje s Concordio in Zavarovalnico Triglav je del odgovora na vse bližajočo se evropsko konkurenco, ki jo mora tako bančni kot zavarovalniški trg pričakati pripravljen.

Zanimanje Slovencev za življenjska in pokojninska zavarovanja bo po ocenah finančnih analitikov s spremembo pokojninske zakonodaje in predvidenih davčnih spremembah veliko. Pojavi se lahko celo selitev bančnih depozitov v zavarovalniške.

Kot pravi mag. Janez Senčar, ki vodi pripravo in izvedbo tega dolgoročnega projekta, so se v NLB za povezave z zavarovalnicami odločili po temeljitih analizah in premisleku. Prva povezava se je začela s Concordio konec 95. leta. "Banka je iskala povezavo tudi z nekaterimi večjimi slovenskimi zavarovalnicami, rezultat pa so pred dvema letoma sklenjene temeljne pogodbe, s katerimi urejamo bistvene elemente sodelovanja, na primer področje ustanavljanja in financiranja ter trženja določenih zavarovalnih produktov preko bančne mreže Nove Ljubljanske banke in bančnih storitev preko zavarovalniške mreže Zavarovalnice Triglav. Urejam tudi razvoj in trženje skupnih bančnih zavarovalnih storitev in finančno poslovanje, upravljanje s premoženjem in zavarovanje bančnih storitev, premoženja ter delavcev banke," pojasnjuje mag. Janez Senčar.

Tako je mogoče skleniti življenjsko zavarovanje z Zavarovalnico Triglav že v devetih izbranih poslovalnicah, kmalu pa bo mogoče ta zavarovanja skleniti tudi preko poslovalnic bank hčera NLB. S tako široko mrežo banka in zavarovalnica omogočata širok dostop do strank, meni mag. Janez Senčar.

Od 18. marca pa je sodelovanje med Zavarovalnico Triglav, Concordio in Novo Ljubljansko banko še tesnejše, podpisane pogodbe pa so plod intenzivnega skupnega dela ter iskanja optimalne oblike sodelovanja in pomenijo konkretizacijo prejšnjih dogovorov. Pogodba med NLB in Zavarovalnico Triglav opredeljuje poslovno sodelovanje obeh ustanov na področju ustanavljanja, financiranja in upravljanja družb, trženja določenih zavarovalniških storitev prek bančne mreže NLB in določenih bančnih storitev prek zavarovalniške mreže ter mreže agentov Zavarovalnice Triglav.

Hkrati s podpisom pogodbe o dolgoročnem poslovnem sodelovanju sta bili podpisani še dve pogodbi, ki določata povsem konkretne oblike tega sodelovanja. Prva je pogodba o ustanovitvi bančno zavarovalniške družbe v skupni lasti NLB in Zavarovalnice Triglav, ki bo poleg svetovanja na bančno zavarovalniškem

V preteklih letih je bilo v državah, kot so Španija, Francija, Nemčija, Velika Britanija, tudi čez 50 odstotkov življenjskih zavarovanj sklenjenih preko bank. Zavarovalništvo torej sodi v širši sklop finančnih storitev. Statistika kaže, da se delež bank v zavarovalniških poslih še povečuje.

"Tega se zavedamo tudi v Novi Ljubljanski banki, kjer smo se na vstop na zavarovalniški trg začeli pripravljati že leta 1990," pojasnjuje izvršni direktor za finance in podporo poslovanju v NLB mag. Janez Senčar.

področju opravljala še druge posle bančno zavarovalniške narave, ki bodo tako v interesu strank kot podpisnic sporazuma.

Druga konkretizacija podpisane pogodbe o dolgoročnem poslovnem sodelovanju pa se nanaša na kapitalske povezave Nove Ljubljanske banke in njenih bank hčera ter Zavarovalnice Triglav in njenih družb hčera v Zavarovalnici Concordia. Ta specializirana in mlada zavarovalnica se ukvarja s prodajo življenjskih zavarovanj, ki jih bodo tržili komercialisti Nove Ljubljanske banke.

Pričakovati je, da se bo obstoječi sistem pokojninskega zavarovanja spremenil v model, ki bo v prvem obdobju temeljil na t. i. prvem in tretjem stebru pokojninskega zavarovanja. Pri prvem stebru govorimo o obveznem zavarovanju, ki bo zagotavljalo minimalno socialno varnost upokojencev. Udejanjanje predvidenega drugega stebra se prelaga v prihodnost. Kot meni mag. Janez Senčar, pa t. i. tretji steber oziroma možnost prostovoljnega pokojninskega zavarovanja vendarle prinaša dovolj prostora, da bodo pokojninska zavarovanja našla mesto na trgu. Posamezniki ali podjetja lahko pokojninsko zavarujejo delovno mesto, za katerega se plačuje določena mesečna premija, ki je kasneje osnova za dodatek k obvezni pokojnini. Ponudbo za to področje bodo v Novi Ljubljanski banki in z njo povezanih zavarovalnicah ponudili trgu takoj, ko bo sprejeta ustrezna zakonodaja.

Marija Petek, Sektor za odnose z javnostmi

Informacije o ponudbi življenjskih zavarovanj Zavarovalnice Concordia: pri vašem komercialistu, preko Teledoma NLB ali v poslovalnicah NLB.

Prostovoljno pokojninsko zavarovanje, življenjsko zavarovanje ali študentsko zavarovanje lahko sklenete na posebej določenih prodajnih mestih Zavarovalnice Triglav v naslednjih poslovalnicah NLB: Poslovalnica MHL, Čopova 3, tel.: 061 125 12 92, Poslovalnica za prebivalstvo Center, Trg republike 2, tel.: 061 125 01 55, Poslovalnica Šiška, Celovška 89, tel.: 159 42 33, Poslovalnica Bežigrad, Linhartova 3, tel.: 132 52 22, Poslovalnica Trnovo, Riharjeva 38, tel.: 061 333 628, Poslovalnica Moste, Proletarska 2 A, tel.: 061 441 354, Poslovalnica Kamnik, Glavni trg 10, tel.: 061 817 113, Poslovalnica Medvode, Ob Sori 3, 061 611 403, Poslovalnica Kočevje, TZO 66, tel.: 061 853 141.

Gospodarski interes je nad lokalnim

Črtomir Mesarič

V Mariboru je Nova Ljubljanska banka ustanavljala podružnico, ko je razen na Ptuju imela poslovalnice le v ljubljanski regiji. Kot ocenjuje Črtomir Mesarič, je bila strategija banke, da postane vseslovenska banka, zastavljena pravilno, in dodaja: "Naša bistvena prednost je, da nam ljudje in ustanove zaupajo, da smo po sanaciji trdna in močna banka. Ob tem smo s prodorom v slovenski prostor pokazali, da mislimo resno, da nismo prišli le pobrat posameznih bombončkov, ki ležijo na površju. Prišli smo z resnimi nameni po dolgoročnem in korektnem poslovnem sodelovanju. Ponudba banke je pestrejša tudi zaradi mreže v tujini.

Strankam Nove Ljubljanske banke znamo ponuditi tisto, kar potrebujejo. Pravkar smo odprli poslovalnico v Slovenskih Konjicah in stranke se zanimajo tudi za hrambo dragocenosti v trezorju. Širitev ponudbe banke s trezorskimi storitvami v Slovenskih Konjicah že načrtujemo."

Zaupanje strank v Podružnici Maribor ohranjajo s korektnim odnosom do strank, predvsem pa z osebnim delom s strankami. Kot pravi Črtomir Mesarič, se zavedajo, da NLB ponuja podobne storitve kot druge banke. "Zunaj Ljubljane so lokalni monopolisti zelo zakoreninjeni predvsem med prebivalstvom. Včasih je težko razumeti, pa vendarle je poslovanje z "našimi" marsikdaj najpomembnejši argument pri odločanju. Gospodarstvo pa je in mora presegati lokalne interese, če želi preživeti v vedno hujši konkurenci. Zato se podjetja tudi lažje odločijo za menjavo banke oziroma poslovanje porazdelijo v dve ali več bank. Odločajo se namreč na podlagi cene in kakovosti ponujenih storitev in ne na podlagi lokalne pripadnosti neki ustanovi," pojasnjuje Črtomir Mesarič, ki uspešnost Podružnice Maribor stavi predvsem na kakovostno in stranki prilagojeno ponudbo. Tudi zato želijo v mariborskem delu banke najti ustreznejši sedež podružnice in poslovalnice za prebivalstvo. Na Strossmayerjevi ulici namreč primanjkuje parkirnih mest, ob tem pa prostori postajajo pretesni za širitev dejavnosti. Prav tako pa je jasno, da je ena poslovalnica za prebivalstvo v Mariboru odločno premalo. V letu ali dveh načrtujejo selevel v funkcionalnejše in ustreznejše prostore.

Ponudba Nove Ljubljanske banke za srednja in manjša podjetja je zelo široka, kljub temu pa vedno ni mogoče zadovoljiti vseh potreb bančnih strank. V takih primerih se komercialisti temeljito pogovorijo s stranko in poskušajo najti

Ekonomski položaj mesta ob Dravi - ki se je bogato razcvetelo, potem ko se je mesto leta 1729 s cesto povežalo z Dunajem in je leta 1846 skozenj zapeljala železna cesta, v pomembno prometno, gospodarsko, kulturno, izobraževalno središče - leta 1994, ko je Nova Ljubljanska banka prišla v Maribor, ni bi zavirljiv, se spominja direktor Podružnice NLB Maribor Črtomir Mesarič. O trgih, ki so do leta 1990 skoraj brez meja goltali industrijske izdelke, ni bilo več sledu. Maribor pa se vsemu navkljub razvija in rezultati prestrukturiranja ter gospodarski trendi so vse spodbudnejši.

najustreznejšo rešitev. V portfelju podružnice so številna predvsem srednje velika podjetja, ki poslujejo uspešno, za kar pa potrebujejo tudi dober bančni servis. Komercialisti banke namreč ne le izvajajo, ampak predvsem svetujejo najustreznejše bančne rešitve za določene posle. Po mnenju direktorja mariborske podružnice med najuspešnejše posle spadajo tisti iz kategorije povezanih. Eden odmevnejših je zagotovo sodelovanje s Študentskim servisom Maribor, ki po pomenu presega nivo podružnice.

Ponudbo bančnih storitev v Podružnici Maribor dopolnjujejo obbančne storitve, ki jih ponujajo podjetja, članice skupine Nove Ljubljanske banke. Kot ocenjuje Črtomir Mesarič, je najkakovostnejše sodelovanje s skupino podjetij LB Leasing, predvsem z LB Leasingom Maribor. Ob različnih posojilih lahko strankam ponudijo še nakup vozil, opreme, strojev in podobno na lizing, kot pravi direktor mariborske podružnice NLB, je z vsako novo storitvijo mozaik ponudbe banke popolnejši, s tem pa ostaja stranka zadovoljna kljub vedno novim željam.

Marija Petek, Sektor za odnose z javnostmi

Informacije o ponudbi Podružnice Maribor dobite na naslednjih naslovih:

Podružnica Nove Ljubljanske banke Maribor, direktor Črtomir Mesarič, pomočnik direktorja Borut Rataj, tel.: 062 223 801
Strossmayerjeva 26, Maribor,
Poslovalnica za gospodarske družbe in samostojne podjetnike,
vodja Albin Turk, tel.: 062 215 953
Strossmayerjeva 26, Maribor,
Poslovalnica za prebivalstvo,
vodja Alenka Novak, tel.: 062 223 027
Vetrinjska 2, Maribor,
Izpostava Rače, 062 608 240,
Grajski trg 21, Rače,
Poslovalnica Slovenska Bistrica,
vodja Andrej Kleindienst, tel.: 062 814 908,
Trg svobode 26, Slovenska Bistrica,
Poslovalnica Slovenske Konjice,
vodja Mira Rozman, tel.: 063 757 22 34,
Celjska cesta 2, Slovenske Konjice.

Zaščita pred valutnimi tveganji

Jernej Doles

Izvedene finančne instrumente uporabljajo naše stranke za zavarovanje pred valutnim tveganjem, ki izhaja iz poslov mednarodnega trgovanja blaga in storitev oziroma poslov finančne narave. Včasih jih investitorji uporabljajo tudi kot naložbo za investiranje svojih presežkov. Napovedujemo tudi prve instrumente za zaščito pred obrestnim tveganjem.

Valutni terminski posel (Forward Contract) je zavezujoč dogovor med banko in njeno stranko o nakupu oziroma prodaji določenega zneska deviz po tečaju, določenem v času sklenitve posla, in s fizično dobavo dogovorjenega zneska na določen dan v prihodnosti.

Pri trgovanju s terminskimi posli ne gre za napovedovanje tečaja določene valute v prihodnosti, pač pa je terminski tečaj odvisen od promptnega (trenutnega) tečaja in razlik v obrestnih merah udeleženih valut.

Sintetični terminski posel (Synthetic forward contract) je zavezujoč dogovor med banko in njeno stranko o nakupu oziroma prodaji standardiziranega zneska deviz na določen standardiziran dan v prihodnosti po tečaju, določenem v času sklenitve posla.

Terminske pogodbe (Futures Contracts) so sporazumi o nakupu oziroma prodaji standardne količine in kakovosti nekega natančno opisanega sredstva na določen, standardiziran, dan v prihodnosti, dobavljenega na določeno mesto po ceni,

določeni v sedanosti. S terminskimi pogodbami se trguje izključno na borzah.

Poslovni običaj je, da se banke pred neizpolnjevanjem strankinih pogodbenih obveznosti zavarujejo z zavarovalnim kritjem v višini do 10 odstotkov vrednosti posla. Pri Novi Ljubljanski banki lahko stranke za zavarovalno kritje uporabljajo več vrst zavarovanj: tolarški depozit in depozit z valutno klavzulo (ki se obrestujeta), zastavo vrednostnih papirjev, bančno garancijo ali revolving posojilom.

Prednost organiziranega terminskega trgovanja je likvidnost in transparentnost trga. Vendar pa zaradi relativno majhnega trga in še nezadostnega poznavanja kompleksnejših finančnih instrumentov število sklenjenih poslov ni zadoščalo za pokrivanje stroškov, ki jih organizirano trgovanje zahteva.

V Novi Ljubljanski banki že tri leta nudimo svojim strankam instrumente za zaščito pred valutnimi tveganji, najprej terminske posle, kasneje pa tudi terminske pogodbe. Aprila letos smo svojim strankam ponudili nov izvedeni finančni instrument - sintetični terminski posel.

V NLB smo se odločili, da razvijemo nov instrument, sintetični terminski posel, ki je kombinacija obeh že omenjenih izvedenih finančnih instrumentov.

Sintetični terminski posel je po vsebini dvostranski dogovor med banko in stranko in ne poteka na nekem organiziranem trgu. Ima pa tudi nekatere značilnosti finančne terminske pogodbe:

- količina trgovanja in dan zapadlosti sta standardizirana,
- začetno kritje plača stranka banki pred sklenitvijo prvega posla (le-to znaša recimo pri poslih na razmerje dolar/maraka 400.000 tolarjev),
- dnevno vrednotenje se vrši preko sistema gibljivih kritij - z institutom poravnalne cene in
- poravnava odprtih pozicij se izvrši v tolarjih najkasneje na dan zapadlosti posla, kar pomeni, da ne gre za dejansko dobavo deviz, saj se obračunajo le razlike v cenah.

Predpogoj za sklepanje terminskih poslov in sintetičnih terminskih poslov je podpis pogodb o okvirnih pogojih sklepanja teh poslov. Po vplačilu potrebnega zavarovalnega oziroma začetnega kritja lahko stranka zahteva kotacijo terminskega tečaja in sklepa konkretne posle.

Jernej Doles, vodja Poslovalnice za izvedene finančne instrumente

Odgovore na dodatna vprašanja dobite v Sektorju za trgovanje NLB, Trg republike 2, 1520 Ljubljana, kjer se bodo oglasili: Jernej Doles, tel.: 061 176 29 85, Uroš Kalan, tel.: 061 176 29 87 ali Igor Langerholc, tel.: 061 176 29 86.

Trimesečne zakladne menice

Varen kratkoročen vrednostni papir

Brane Gregorc

Z zakladnimi menicami je trgu in investitorjem ponujen varen kratkoročni vrednostni papir, kar bo omogočilo razvoj denarnega trga v Sloveniji v ustrezno širino in globino. S tem je postavljen tudi temelj za oblikovanje izhodiščne nominalne obrestne mere, ki bo kriterij za določanje ostalih obrestnih mer, predvsem glede ročnosti in tveganja.

Izdajatelj bo zakladne menice uporabil kot tržni instrument kratkoročnega zadolževanja države. Tako pridobljena sredstva bo uporabil za pokrivanje likvidnostnih primanjkljajev proračuna in srednjeročno tudi za zamenjavo dela dolgoročne zadolžitve s kratkoročno. Zakladne menice bodo omogočile lažje uravnavanje likvidnosti poslovnih bank, uvajanje novih instrumentov, kot je pogodba o začasnem odkupu vrednostnih papirjev (REPO), ter omogočile Banki Slovenije postopno približevanje k vodenju politike odprtega trga preko instrumenta zakladnih menic. Prav tako bo z zakladnimi menicami za-

menice. Način izračuna obresti je linearen. Ob dospelosti izplača izdajatelj imetniku zakladne menice nominalno vrednost zakladne menice v višini 100.000 tolarjev. Končna obrestna mera je določena na podlagi prodajne cene zakladne menice, ki je določena na dražbi v višini odstotka od nominalne vrednosti zakladne menice. Enotna sprejeta cena posamezne izdaje je enaka najnižji še sprejeti ponujeni ceni, pri kateri se zapre izdaja zakladnih menic na posamezni dražbi. Plačilo vpisanih zakladnih menic je dva delovna dneva po dražbi. Z zakladnimi menicami je omogočeno nadaljnje trgovanje na sekundarnem trgu preko elektronskega sistema Ljubljanske borze vrednostnih papirjev.

Brane Gregorc, Sektor za podjetniške finance

Nova Ljubljanska banka bo začela sprejemati naročila investitorjev za vpis zakladnih menic na dražbi najmanj tri delovne dneve pred posamezno dražbo v Sektorju za investicijsko bančništvo, Šubičeva 2, Ljubljana, telefon 061 125 53 33, telefaks 061 222 518.

Predviden koledar dražb, vpisov, vplačil in dospelosti posamezne izdaje zakladnih menic v naslednjem letu.

datum dražbe oz. vpisa	datum vplačila	dospelost	število dni do dospelosti
26. 5. 98'	28. 5. 98'	27. 8. 98'	91
23. 6. 98'	26. 6. 98' *	24. 9. 98'	90
28. 7. 98'	30. 7. 98'	29. 10. 98'	91
25. 8. 98'	27. 8. 98'	26. 11. 98'	91
22. 9. 98'	24. 9. 98'	24. 12. 98'	91
27. 10. 98'	29. 10. 98'	28. 1. 99'	91
24. 11. 98'	26. 11. 98'	25. 2. 99'	91
22. 12. 98'	24. 12. 98'	25. 3. 99'	91
26. 1. 99'	28. 1. 99'	29. 4. 99'	91
23. 2. 99'	25. 2. 99'	27. 5. 99'	91
23. 3. 99'	25. 3. 99'	24. 6. 99'	91
26.04.99'***	29. 4. 99'	29. 7. 99'	91

* izjema pri izdaji v juniju 1998: zaradi državnega praznika je vplačilo nove emisije zakladnih menic en dan kasneje,

** izjema pri dražbi v aprilu 1999: zaradi državnega praznika je dražba nove emisije zakladnih menic en dan prej.

dovoljena zakonska potreba institucionalnih investitorjev, ki morajo svoje presežke vložiti v netvegane državne vrednostne papirje. Poleg obstoječih skladov bodo pomemben povpraševalec po državnih kratkoročnih papirjih tudi pokojninski in drugi investicijski skladi, ki se bodo razvili v prihodnosti.

Zakladne menice so izdane z diskontom, kar pomeni, da so obresti obračunane vnaprej ter se ob izdaji odštejejo od nominalne vrednosti zakladne

Posojilo iz sklada rizičnega kapitala

Majhna rdeča kapsula z veliko močjo

Feliks Karlo

Japonska vojska je že pred drugo svetovno vojno pričela razvijati učinkovito vsestransko gasilo s poenostavljeno in avtomatizirano uporabo, ob tem pa neškodljivo za ljudi in okolje. Po vojni je razvojno vlogo prevzelo podjetje KABO Corporatio iz Tokia, ki je za potrebe japonske vojske leta 1975 začelo z redno proizvodnjo avtomatskih gasilnih ampul Bonpet. Šele leta 1985 so ampule lahko prodajali na domačem japonskem trgu in od leta 1990 tudi v tujini.

Leta 1988 je soustanovitelj podjetja Bonpet Feliks Karlo začel sodelovati z japonskim KABO Corporatio, sprva na področju elektronike in kasneje gasilnih sredstev. Leta 1995 je slovensko podjetje TAD Europe iz Ljubljane postalo izključni zastopnik za ampule Bonpet v Evropi. Po letu in pol so spoznali, da bi izdelke lahko proizvajali sami in tako iz japonskega naredili evropski proizvod. Zato so v začetku leta ustanovili podjetje Bonpet, na katerega se bo s 1. julijem z vzpostavitvijo redne proizvodnje preusmerila celotna prodaja Bonpetovih izdelkov.

Poleg avtomatske gasilne ampule se med izdelke Bonpeta uvrščajo tudi klasični ročni gasilni aparati, napolnjeni z bonpetno tekočino. Glavno sredstvo uspeha podjetja pa so prav ampule Bonpet, ki se ne morejo primerjati z nobenim obstoječim izdelkom za gašenje. Vsi ročni gasilniki so namreč odvisni od človeka, v trenutku zmešnjave pa človek velikokrat odpove ali ravna napačno. Ampula Bonpet pa se odziva avtomatsko, brez pomoči človeka.

Ampula, težka 1,1 kilograma s prostornino 0,6 litra, je sestavljena iz bonpetne tekočine in stekla, iz katerega je narejena kapsula. Pri temperaturi približno 200 stopinj Celzija v ozračju se v tekočini začnejo razvijati plini, ki začenejo napejnati ampulo. Ta se debeli in ob pritisku sedmih atmosfer, to je približno 400 stopinj Celzija zunanje temperature in 90 stopinj Celzija notranje, ampulo raznese. Tekočina naredi kupolo v obliki gobe preko gorečega materiala v krogu s premerom pet metrov. V tistem trenutku najprej odpihne zrak, tako kot eksplozija, nato se razvije ogljikov dioksid, ki ohlaja zrak do -70 stopinj Celzija in povesod, kamor tekočina pade, naredi emulzijo na goreči snovi ter tako prepreči ponovno gorenje za naslednjih deset minut. Tekočina potem kristalizira in ostane samo za okolje neškodljiva kuhinjska sol. Steklo razpade na nenevarne, zaobljene delce, ki človeka ne morejo poškodovati.

Posojilo iz sredstev sklada rizičnega kapitala je NLB v začetku leta odobrila podjetju Bonpet, d. o. o., iz Senovega, katerega dejavnost je proizvodnja in trgovina gasilske opreme in požarni inženiring. Razvoj podjetja Bonpet pojasnjuje eden od ustanoviteljev, Feliks Karlo, takole: "Če bo šlo po načrtih, bo eksploziven, kot protiutež gasilnemu sredstvu. Prihodnje leto nameravamo prodati približno 200 tisoč ampul."

Ampulo poleg avtomatske rabe lahko tudi mečemo (steklo se razbije, učinek je podoben kot pri samoeksploziji) ali uporabljamo kot dodatek vodi pri gašenju.

Kot pravi Feliks Karlo, je za sklad rizičnega kapitala NLB izvedel po naključju, v Kažipotu. Moral je poskusiti, kaj NLB meni o projektu, in naletel je na plodna tla. "S prošnjo za posojilo smo se oglasili v nekaj bankah. Prva banka, ki nam je prisluhnila, pa je bila Banka Zasavje iz Trbovelj, vključila se je tudi Zavarovalnica Triglav. Ko sem izvedel za sklad rizičnega kapitala NLB in lansko poletje prvič stopil do NLB, je postopek stekel in sedaj sta za nas Nova Ljubljanska banka in Zavarovalnica Triglav enakovredna partnerja."

Kot pojasnjuje Feliks Karlo, je glede na slabe izkušnje iz preteklih let z vsemi bankami, tudi z NLB, ko je naletel na zelo tog, neracionalen pristop, predvsem nerazumevač do težav nastajajočih podjetij, tukaj doživel popolno nasprotje, in dodaja: "Zaposleni v Sektorju za podjetniške finance NLB so mlad, elastični in dostopen tim. Pri njih smo dobili podporo in vso pomoč pri iskanju idej in rešitev, načina predstavitve in tako naprej. Vključili so se kot svetovalci znotraj našega podjetja. Zavedam se, da je za uspeh zelo pomembna izdelana ideja, to pomeni, da podjetje ve, kaj izdeluje in kako bo to kasneje prodajalo. Banka pa mora že na začetku vedeti, kako je posel zavarovan oziroma če je zavarovanje možno. Mi smo ta pomembna področja uspešno uskladili. Zdaj čakamo samo še uspešen zaključek, torej na proizvodnjo in prodajo."

Podjetje Bonpet bo skoraj v celoti usmerjeno v izvoz. Le odstotek prodaje bo namenjen domačemu trgu. Bonpet ima pripravljen naskok na trge šestih evropskih držav, takoj ko začne s proizvodnjo. Poleg evropskega pa ima v načrtu prodreti tudi na ameriški trg, ki je, kot je znano, bolj naklonjen evropskim kot japonskim izdelkom.

Nelida Turk, Sektor za odnose z javnostmi

Dodatne informacije o dodeljevanju posojil iz sklada rizičnega kapitala:

Sektor za podjetniške finance NLB,
Manja Hafner, tel. 061 176 52 04,
Katarina Šmon, tel. 061 176 52 35,
Šubičeva 2, 1520 Ljubljana.

Visok ugled NLB

Savo Dinjaški

Raziskava je bila opravljena na naključnem sistematičnem reprezentativnem vzorcu 1200 podjetij (350 velikih, 350 srednjih in 500 malih) ter 3000 državljanov Slovenije.

Rezultati merjenja so prikazani na t. i. percepcijskih mapah, kjer se najboljše uvrščene banke nahajajo v zgornjem desnem kvadrantu.

Nova Ljubljanska banka dosega nadpovprečno raven ugleda in nadpovprečno stopnjo poznavanosti pri velikih in malih podjetjih. Pri srednjih podjetjih se v idealni kvadrant ni uspelo uvrstiti nobeni banki.

NLB je tudi pri anketiranju po posameznih regijah največkrat dosegla nadpovprečen ugled in nadpovprečno poznavanost. V ljubljanski regiji je NLB pri vseh treh kategorijah podjetij in pri splošni javnosti v idealnem kvadrantu.

Raziskava je merila tudi zaznanost oglasnih sporočil posameznih bank. Pri vseh treh skupinah podjetij in med predstavniki splošne javnosti so bila najbolj zaznana oglasna sporočila

Raziskava ugleda, kakovosti storitev in tržnega položaja slovenskih bank, ki jo je tudi lani opravila agencija PR&RM, ugotavlja nadpovprečno poznavanost in ugled Nove Ljubljanske banke, tako med prebivalstvom kot med podjetji.

Nove Ljubljanske banke, in sicer kar z desetimi odstotnimi točkami prednosti pred drugouvrščeno banko.

Najboljša banka

Pri glasovanju za najboljšo slovensko banko je Nova Ljubljanska banka dobila v povprečju okrog dvajset odstotkov glasov anketirancev, za njo uvrščeni banki pa enajst oziroma sedem odstotkov.

Podjetja so pri odločanju za najboljšo banko največji pomen pripisala ugledu, tradiciji in zaupanju, pa tudi hitrosti, fleksibilnosti in poslovnemu pristopu banke.

Tudi predstavniki splošne javnosti so za najboljšo banko izbrali Novo Ljubljansko banko, ki ima s sedemnajstimi odstotki glasov devet odstotnih točk prednosti pred drugouvrščeno banko.

Anketiranci med prebivalstvom, ki so označili Novo Ljubljansko banko kot najboljšo banko, so na prvem mestu izpostavili njeno razširjenost in veliko število podružnic, na drugem pa njeno moč. Sledijo tradicija, široka paleta storitev in prijaznost.

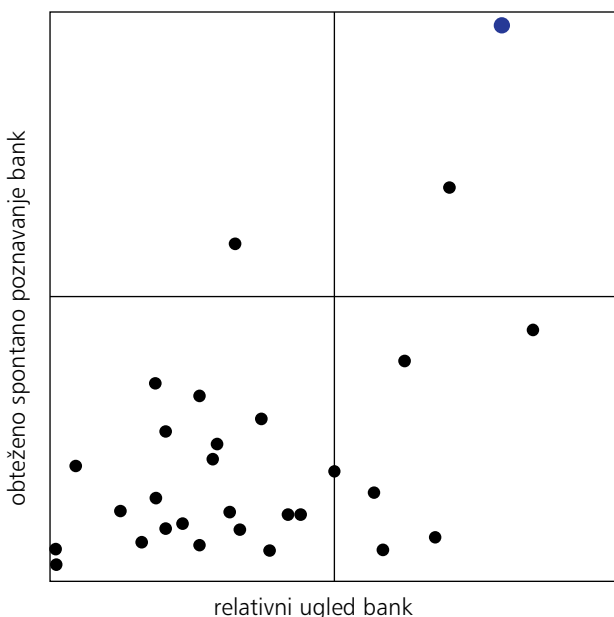
Kaj bančne stranke moti?

Na vprašanje, s čim so pri bankah nasploh najmanj zadovoljna, so podjetja največkrat navajala: bančno ponudbo, pogoje in cene storitev, sledita pa hitrost in fleksibilnost. Najmanj nezadovoljna so z obveščanjem, saj v več kot polovici podjetij ocenjujejo, da imajo dovolj informacij o bančnem poslovanju. Glede na lanske podatke se je zadovoljstvo z bančnim informiranjem povečalo v vseh treh kategorijah podjetij, daleč najbolj pa v skupini velikih podjetij.

Predstavniki splošne javnosti pri bankah nasploh najbolj motijo vrste in čakanje ter delovni čas bank.

Savo Dinjaški, direktor Sektorja za odnose z javnostmi

16

Po rezultatih raziskave v splošni javnosti sta nadpovprečno ugledni in poznani banki le dve, ena od teh je Nova Ljubljanska banka.

V čem je problem leta 00 in kako je nastal?

Andrej Vodusek

Dokler so datumi v okviru istega stoletja, datumske rutine delujejo pravilno, s približevanjem novemu tisočletju pa računalniški programi ne bodo več znali razpoznati stoletja, ki mu pripada z dvema številčkama označena letnica. Posledica tega je nepravilno časovno razvrščanje dogodkov, napačno računanje razlike in primerjava med dvema datumoma, lahko pa posamezni sklopi celo prenehajo delovati, ker vrednost "00", kot bo zapisano leto 2000, lahko povzroči programirano ali nepredvideno prekinitve. Datumsko problematiko še dodatno zapleta izračun prestopnega leta - leto 2000 je namreč izjemoma prestopno -, uporaba vrednosti 31.12.99 v smislu časovne neomejenosti in druge posebnosti.

Danes se z "datumskim virusom" soočamo po vsem svetu, nahaja se v nepreglednem številu programskih ukazov in podatkovnih zapisov, in to ne samo v računalniških sistemih, ampak tudi v programskih čipih elektronsko krmiljenih naprav. Napake oziroma prekinitve delovanja teh sistemov povzročajo motnje pri poslovanju posameznih organizacij. Odprava problema je nujna, je pa zelo zahtevna, ne toliko v tehničnem pogledu, ampak zaradi obsega, globine in razpredenosti "datumskih hroščev", glede na razmeroma kratek preostanek časa.

Kako "leto 2000" rešujemo v NLB

V banki od decembra 1996 načrtno zagotavljamo pogoje za pravilno delovanje vseh informacijskih sistemov v datumskih pogojih pred, med 1. januarjem 2000 in po njem ter s tem omogočamo nemoteno poslovanje banke ob prelomu tisočletja.

Do konca leta 1997 smo priredili vse doma napisane programe za pravilno obravnavo datumov. Uporabili smo racionalno tehniko časovnega okna, kar pomeni, da smo v programe vgradili logično razpoznavanje stoletja (letnica manjša od 60 pripada 21. stoletju, večja ali enaka 60 pa sedanjemu, 20. stoletju). V podatkovnih zbirkah, arhivih, izpisih in elektronski izmenjavi podatkov smo večinoma zadržali dvoštevilčni zapis letnice, tako da za uporabnike ni večjih sprememb.

V tem času smo tudi pri zunanjih dobaviteljih programske in strojne opreme ter elektronskih naprav pridobili nove različice njihovih produktov, skladne z letom 2000. V okviru projekta pa preverjamo pripravljenost na leto 2000 tudi pri

Problem leta 2000 izvira iz začetkov uvajanja računalniških rešitev v poslovne namene. Zaradi varčevanja z omejenimi in dragimi računalniškimi zmogljivostmi so programerji uporabili dvomestno oznako letnice za zapis datuma. Ta format zapisa se je obdržal tudi kasneje, ker so informatiki z dograjevanjem prvotnih rešitev razvijali nove sisteme in nekako pozabili na vgrajeno časovno napako.

dobaviteljnih, partnerjih, strankah in zunanjih servisih, skratka pri vseh povezanih členih bančnega poslovanja.

Konec '98 - pripravljeni

Letos smo pričeli z integralnim testiranjem prirejenih produktov in povezav z zunanjimi sestavi v simuliranih datumskih pogojih leta 2000. Načrtujemo, da bodo konec leta naši ključni sistemi pripravljeni in preverjeni za delovanje v novem tisočletju, naslednje leto pa bomo natančno spremljali ustreznost delovanja v realnih pogojih in odpravljali morebitne skrite nepravilnosti.

V NLB smo za odpravo datumskega problema angažirali pretežno domače strokovnjake, ki so problem leta 2000 zadovoljivo rešili. Banka zagotavlja pravočasno usposobljenost za leto 2000. Našim strankam in partnerjem zagotavljamo, da bo finančno poslovanje potekalo nemoteno tudi po 1. januarju leta 2000.

Andrej Vodusek, direktor projekta Leto 2000 v NLB

Dodatne informacije so na voljo na elektronskem naslovu: voduseka@n-lb.si